

Hardlopen in het verleden – de Zesstedenloop, Zaandam (4)

Iets voorbij de Vinkendwarsstraat stond de in 1865 gebouwde synagoge van Zaandam. In 1885 kwam hier Izaak de Haan als voorzanger. Twee van zijn kinderen werden vooral bekend als schrijver. Zijn zoon, Jacob Israël, vertrok al spoedig na zijn studie naar Palestina en zijn dochter raakte bekend onder de naam Carry van Bruggen. In haar boek, Het huisje aan de

sloot, vertelt zij haar verhaal over het opgroeien in Zaandam.

Naast de Synagoge stond De School met den Bijbel en daarnaast het eerste grote Post- en Telegraafkantoor uit 1875. Nadat in 1919 op de Dam een nieuw postkantoor was gebouwd, was hier jarenlang het belastingkantoor gevestigd. Toen de Russische

buurt werd gebouwd, werden enkele woningen tegenover het Post- en Telegraafkantoor gesloopt om vanaf de Gedempte Gracht een toegang te maken tot deze nieuwe wijk.

Voor dat we de Gedempte Gracht verlaten, mijmeren we nog even over de vele gezichten die deze winkelstraat de afgelopen honderd jaar heeft ondergaan. Het was aanvankelijk een vrijwel doodlopende zijstraat van de Westzijde, maar werd steeds meer een woon- en winkelstraat met vele toepassingen. Het kreeg de

functie van veemarkt en goederenmarkt, maar ook van kermisterrein. Na de bouw van de Beatrixbrug over de Zaan kreeg het de functie van hoofdweg tussen Oost-Zaandam en West-Zaandam, waarbij het Ventje moest verdwijnen. Na de bouw van de Den Uylbrug verloor het aan betekenis als verkeersader en werd het weer een echt voetgangersgebied met grote kiosken in het midden. Door de activiteiten van Sjoerd Soeters werd het water weer teruggebracht en zijn we weer een klein beetje terug bij de situatie in 1856.

De straat die vanaf de Gedempte Gracht toegang gaf tot de Russische Buurt kreeg de naam Czarinastraat. Op de hoek van deze nieuwe straat en de Gedempte Gracht heeft waarschijnlijk jarenlang het gemeentelijk weeggebouw van Zaandam gestaan. De winkel die in de twintigste eeuw daar heeft gestaan, droeg de naam De Waag. Hier is nu de ingang van het winkelcentrum De Rozenhof.

linksboven: ± 1960 met rechts ingang Czarinastraat

rechtsboven: 1995 Gedempte Gracht met paviljoens vanuit Vroom en Dreesmann

links: 2020 ingang Rozenhof